

Підвищення фінансово-економічної ефективності функціонування суб'єктів господарювання

УДК 336.64:332.821

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ДОДАТКОВА БАЗА ДЛЯ СТВОРЕННЯ ФОНДУ ДОСТУПНОГО ЖИТЛА

Т.В. Соковець-Макатуха

Дніпропетровська державна фінансова академія

Досліджено сучасний стан формування фінансових ресурсів українських підприємств з позиції балансового методу балансової моделі фінансових ресурсів у розрізі власних та залучених коштів. Визначено рівень забезпеченості підприємств власними коштами. Встановлено, що великі та середні фінансово стійкі підприємства мають можливості використання частини фінансових ресурсів, створюючи додаткове джерело для забезпечення населення доступним житлом.

Ключові слова: *фінансові ресурси підприємств, власні кошти, залучені кошти, балансова модель фінансових ресурсів, доступне житло.*

Исследовано современное состояние формирования финансовых ресурсов украинских предприятий с позиции балансового метода балансовой модели финансовых ресурсов в разрезе собственных и привлеченных средств. Определен уровень обеспеченности предприятий собственными средствами. Установлено, что крупные и средние финансово устойчивые предприятия имеют возможности использования части финансовых ресурсов, создавая дополнительный источник для обеспечения населения доступным жильем.

Ключевые слова: *финансовые ресурсы предприятий, собственные средства, привлеченные средства, балансовая модель финансовых ресурсов, доступное жилье.*

Today's dynamic market environment requires enterprises functioning effectively manage the formation of financial resources sufficient to ensure rapid adaptation to the conditions of the company. Therefore, the study of the formation of the financial resources of enterprises, their timely diagnosis, which can ensure the survival of the enterprise in competition in the market is an important task. This article explores the current state of financial resources from the position of Ukrainian enterprises balance method balance model of financial resources in the context of their own and borrowed funds, determined that the industry is provided with its own funds at the level below the minimum.

Financial management in the enterprise in the formation should be based on the priority of the use and availability of profitability, the ratio of the active strategy of financing with an acceptable level of risk for the possibility of channeling of retained earnings or free working capital to provide personnel housing. Determined that large and medium enterprises are financially stable possible use of financial resources, creating an additional source to provide people with affordable housing.

The peculiarity of this mechanism for workers' housing within the financial and credit mechanism to provide people with affordable housing is the ability to increase affordable housing by providing credit assistance to pay interest on the loan, free of charge or provide rental units in the property.

Expansion of the use of the mechanism of attracting financial resources of enterprises in solving the problem of affordable housing will contribute to understanding the apparent benefits while maintaining the state of the economy in the stability of staff, increased productivity, real participation in social responsibility and the possibility of historical reflection names on built property.

Key words: *financial resources of enterprises, own funds, borrowed funds, balance model of financial resources, affordable housing.*

Постановка проблеми. Прискорення економічного розвитку неможливе без ефективного функціонування фундаментальної основи - стійкої системи фінансів підприємств. Сучасне динамічне ринкове середовище функціонування підприємств вимагає ефективного управління формуванням обсягу фінансових ресурсів, достатніх для забезпечення швидкої адаптації підприємства до умов діяльності, ефективної реалізації проектів і програм підприємства та держави. Своєчасна діагностика стану формування та використання фінансових ресурсів може забезпечити підприємству виживання в конкурентній боротьбі на ринку, стати запорукою успіху в пошуках резервів покращення своєї діяльності. Це може сприяти формуванню додаткових коштів для забезпечення населення доступним житлом, що особливо важливо в сучасних умовах нестабільності національної економіки та досить повільного зростання заробітної плати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремим питанням формування та використання фінансових ресурсів підприємств, розкриттю сутності фінансових ресурсів, їх видів, класифікації, ролі в діяльності сучасних підприємств присвячені наукові праці багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема А.М. Поддєрьогіна, О. Мельник, Є.М. Бойко, С.О. Гуткевича, М.Д. Корінько, О.Є. Гудзь, В.В. Бочарова, В.М. Родіонової, А.А. Мігунова, Е.М. Юдіної, К.І. Липчіу та багатьох інших. У розрізі забезпечення працівників власним житлом досліджували питання використання коштів роботодавців Т.І. Корж, Е.В. Бардасова. Проте питання формування фінансових ресурсів на підприємствах з подальшим вкладенням у проекти забезпечення персоналу доступним житлом залишаються надзвичайно актуальними.

Метою статті є визначення стану формування фінансових ресурсів українських підприємств для оцінювання можливості їх використання як бази додаткових ресурсів для забезпечення населення доступним житлом.

Виклад основного матеріалу. В понятійному апараті практичного фінансового менеджменту та економічної науки категорія «фінансові ресурси» є однією з найбільш вживаних. Незважаючи на це, існує різна економічна інтерпретація фінансових ресурсів та погляди на зміст даної категорії, що зумовлено наявністю різних форм її вираження, однією з яких є капітал.

На нашу думку, слід погодитися з російським науковцем А.А. Мігуновим, який визначає принципову різницю між категорією «фінансові ресурси» та «капітал» - на будь-який момент часу обсяг фінансових ресурсів більший від розміру капіталу підприємства. Однак це не означає, що у підприємства всі наявні фінансові ресурси перебувають в обороті та не виникає фінансових зобов'язань, а також, що при наближенні розміру капіталу до розміру фінансових ресурсів підприємство функціонуватиме більш ефективно. Різницю між фінансовими ресурсами і капіталом за даними фінансової звітності не можна виявити, оскільки в стандартній звітності представлені не фінансові ресурси як такі, а їх модифіковані форми - зобов'язання і капітал [5].

Так, сформовані фінансові ресурси підприємств у формі зобов'язань і власного капіталу, а також напрямів їх використання за різними статтями активу балансу відображає відоме рівняння фінансового менеджменту та бухгалтерського балансу:

$$\text{Активи} = \text{Сукупний капітал} = \\ \text{Зобов'язання} + \text{Капітал.}$$

Однак недоліком цієї моделі фінансових ресурсів підприємств є

відсутність відображення сукупності всіх фінансових потоків - прихованих джерел їх формування у формі руху доходів від продажу, інших операційних і позареалізаційних доходів.

Тобто фінансові ресурси підприємств мають двоїсту природу і форму прояву:

- а) капітально-боргову;
- б) грошово-потокову [5].

Специфіка категорії в подальшому впливатиме на вибір стратегії управління фінансовими ресурсами підприємства.

За грошово-потоковою моделлю фінансові ресурси включають у себе власні і прирівняні до них доходи (виторг від реалізації продукції, робіт, послуг, у тому числі маржинальний дохід і прибуток, амортизаційні відрахування, прибуток від інших видів діяльності, стійкі пасиви, що включають заборгованість із заробітної плати та відрахувань на соціальне страхування, резерви наступних платежів, зобов'язання перед кредиторами щодо оплати продукції часткової готовності та деякі інші види кредиторської заборгованості, позареалізаційні доходи), а також кредитні ресурси, кошти інших організацій тощо [5, 8].

Основним джерелом фінансових ресурсів на підприємствах за грошово-потоковою моделлю є виторг від реалізації продукції

(товарів, послуг), що в процесі розподілу приймає форму грошових доходів і накопичень, і в подальшому забезпечує формування значного обсягу фінансових ресурсів, оскільки є безпосереднім джерелом утворення прибутку (від основної та інших видів діяльності) й амортизаційних відрахувань. Чистий дохід від реалізації продукції українських підприємств, включаючи чисті зароблені страхові премії у 2013 р., зменшився на 2,8% у порівнянні з минулим 2012 р. і склав 4055647,7 млн. грн. [9]. Збільшення чистого доходу (виторгу) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 31,4% за 6 років - одна з головних умов зростання фінансових ресурсів комерційних підприємств. Використовуючи балансовий метод у межах балансової моделі фінансових ресурсів, визначимо стан формування фінансових ресурсів підприємств України.

Фінансові ресурси як джерела коштів підприємств, що спрямовуються на формування активів, класифікують за критерієм залежності від джерел їхнього формування на власні, запозичені та залучені.

Обсяги власних, запозичених та залучених фінансових ресурсів українських підприємств у вартісному вираженні в порівнянні з вартістю майна наведені на рис.1.

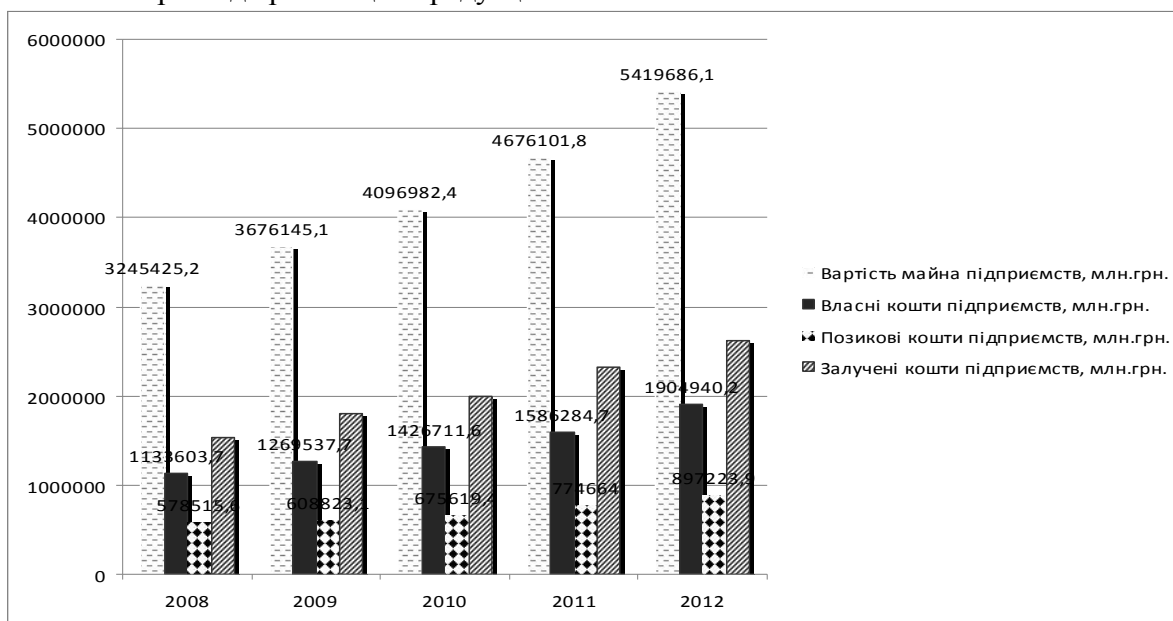

Рис.1. Вартість майна та джерел фінансових ресурсів підприємств за 2008-2012 рр.

Джерело: Побудовано автором за даними Державної служби статистики України [2]

У цілому вартість майна підприємства в 2012 р. порівняно з 2008 р. зросла на 167% та 115,9% у порівнянні з 2011 р., загальний обсяг джерел власних фінансових ресурсів українських підприємств, - відповідно, на 168% та 120,1%, загальний обсяг запозичених фінансових ресурсів - відповідно на 155,1% та 115,8%. Також спостерігалось зростання загального обсягу джерел запозичених фінансових ресурсів, відповідно, на 170,7% і 113,1%.

Структура джерел формування фінансових ресурсів підприємств складала в середньому таку пропорцію: 34,7% - власні ресурси, 48,5% - залучені ресурси та 16,8% - запозичені ресурси. Звичайно, що середні значення часток фінансових ресурсів підприємств не характеризують структуру кожного підприємства всіх галузей економіки. Серед власних фінансових ресурсів підприємства можна виділити такі:

- прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства і формує значну частину власних фінансових ресурсів, забезпечуючи приріст власного капіталу і, відповідно, зростання вартості підприємства;

- амортизаційні відрахування на підприємствах з високою часткою основних та нематеріальних активів. Інші внутрішні джерела, такі як резерви, додаткові вкладення тощо, - не мають значної частки у формуванні власних фінансових ресурсів підприємства.

Охарактеризувати роль прибутку у формуванні власних фінансових ресурсів підприємств допоможе наведення динаміки зміни їх фінансового результату. Фінансовий результат до оподаткування за 4 роки (2009-2013 рр.) в цілому на українських підприємствах зменшився з 58 334 млн. грн. до 29 602,8 млн. грн., або на 49,3%, в промисловості відповідно з 31 221,1 млн. грн. до 13 204,5 млн. грн., або на 57,7%.

Це говорить про негативні зміни у фінансово-господарській діяльності українських підприємств. У 2008-2009 рр.

сальдований фінансовий результат підприємств відповідно склав (-41 025,1) млн. грн. та (-37 131,1) млн. грн., що є відображенням впливу дії фінансово-економічної кризи на діяльність підприємств. У 2013 р. за результатами діяльності 65% підприємств отримали прибуток у розмірі 179 239,6 млн. грн. та 35% - збиток на суму 201 734,3 млн. грн. Як наслідок, сальдований фінансовий результат українських підприємств відповідно склав (-22 495) млн. грн. Варто відмітити, що за період 2008-2013 рр. частка збиткових підприємств у цілому по Україні зменшилася на 3,7%, а в промисловості - як найважливішій галузі економіки - лише на 2,5%. Аналогічна ситуація спостерігається в 2014 р.: за період січень-березень 50,9% підприємств отримали збиток, у т.ч. підприємств промисловості - відповідно 37,9% та 54,7%.

Цікавим є факт, що протягом січня-червня 2014 р. за всіма регіонами України отримано негативний сальдований фінансовий результат великих та середніх підприємств до оподаткування. Так, наприклад, по Дніпропетровській області він становив 7682,4 млн. грн., хоча за відповідний період попереднього року був позитивним і складав 7156,3 млн. грн. Упродовж звітнього періоду прибутковими підприємствами, частка яких у загальній кількості склала 53,8%, одержано 19 211,6 млн. грн. прибутку. Порівняно з попереднім періодом, обсяг прибутку збільшився на 25%. Основна його частина була сформована за рахунок підприємств промисловості (81,7%), закладів мистецтва, спорту, розваг та відпочинку (6,3%), сфери фінансової та страхової діяльності (5,6%). Вагомі суми прибутку в промисловості були отримані переважно за рахунок підприємств видобувної промисловості і розроблення кар'єрів (89,3% від суми прибутку індустрії області). Частка збиткових підприємств становила 46,2%, що на 1,1 процентних пункти більше, ніж у січні-червні 2013 р. Сума допущених ними збитків дорівнювала

26 894 млн. грн. та збільшилась у 3,3 разу порівняно з відповідним періодом попереднього року, що є одголосоком нестабільної ситуації в Україні [9].

Також необхідно враховувати той факт, що на прибуток безпосередньо впливає рівень інфляції. Це проявляється через підвищення середнього рівня цін в економіці і спотворює реальні результативні дані фінансово-господарської діяльності підприємств. У цілому зменшення прибутку суб'єктів підприємництва свідчить про зниження обсягів фінансових резервів і наявність проблем щодо можливостей зміцнення фінансової системи країни.

Порівнюючи розміри отриманого фінансового результату діяльності підприємств з обсягом сформованого статутного капіталу, що розглядається як джерело первісного формування власних коштів у момент створення підприємства, можемо зробити висновок про перевищення останнього на 96,1% в 2013 р. та на 106,3% у 2008 р. Таким чином, прибуток як одне з важливих джерел фінансових ресурсів, незважаючи на високу маневреність, пов'язану з широкими можливостями спрямування коштів на реінвестування, споживання та оновлення фондів, розширення виробництва тощо, не становить значної частки обсягу ресурсів.

Ще одним джерелом власних коштів підприємств виступають амортизаційні

відрахування, однак за умови їхнього цільового використання на відновлення основних фондів. За сучасних умов функціонування підприємств у ринковому середовищі амортизаційні відрахування на підприємствах з різним співвідношенням структури активів відіграють неоднакову роль у формуванні фінансових ресурсів підприємств. Динаміка обсягу амортизації у складі операційних витрат з реалізованої продукції (робіт, послуг) як вартісний вияв зносу основних коштів та нематеріальних активів представлена на рис. 2. Частка амортизації в структурі операційних витрат на одиницю реалізованої продукції становила 2,4% у 2006 р., протягом 5 років зросла на 0,2% і склала 2,6% у 2011 р. Протягом 2006-2011 рр. приріст амортизації склав 125,4%, або 56 514,3 млн. грн., що свідчить про підвищення значення капітальних вкладень у фінансуванні суб'єктів підприємництва. В цілому на підприємствах України у 2011 р. накопичений знос активів на суму 5 645 550,7 млн. грн., у т.ч. на промислових підприємствах – 765 499,5 млн. грн. Необхідно враховувати і той факт, що збільшення абсолютної суми амортизації зменшує суму прибутку від основної діяльності, що виступає одним із важливих джерел фінансового забезпечення фінансово-господарської діяльності підприємства.

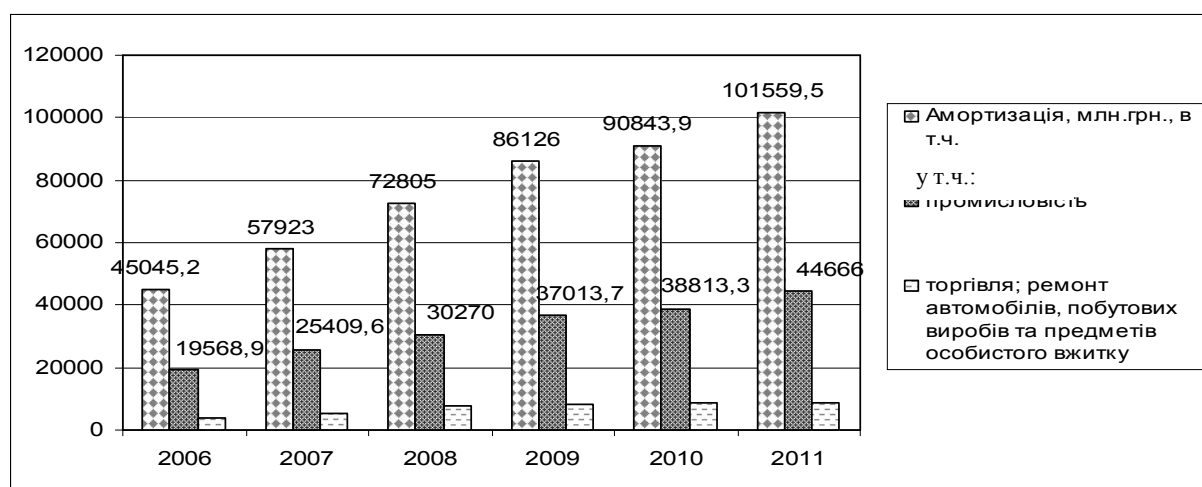

Рис. 2. Обсяг амортизації у структурі операційних витрат реалізованої продукції

Джерело: Складено автором на підставі даних Державної служби статистики України [2]

Незначні обсяги прибутку і амортизаційних відрахувань знижують рівень фінансових можливостей підприємств до проведення активної інвестиційної політики, економічного розвитку, і, як наслідок, обумовлюють необхідність мобілізації фінансових ресурсів за рахунок позичених та залучених джерел. Основну роль у складі залучених ресурсів підприємств відіграє кредиторська заборгованість. Вартісні обсяги кредиторської заборгованості, що залучені в оборот підприємств, за 5 років збільшилися на 883 924,8 млн. грн.

Частка кредиторської заборгованості в загальному обсязі залучених ресурсів у 2012 р. зросла на 1,9% і склала 78,9%, або 2 065 065,8 млн. грн. Частка короткострокових кредитів банків зменшилася на 2,8% і склала 12,1%, що дорівнювало 316 987,2 млн. грн. Це пов'язано з більшою вартістю залучення кредитних коштів, ніж рівень економічної рентабельності, прийняттям рішення формувати активи за рахунок доступнішого

джерела, незважаючи на порушення платіжної дисципліни підприємства.

Основною умовою ефективного формування фінансових ресурсів підприємств є дотримання рівнів між типами ресурсів з метою забезпечення фінансової стійкості в коротко- та довгостроковому періоді. Досить важливим показником для оцінки дотримання підприємствами фінансової стійкості виступає коефіцієнт автономії, що являє собою співвідношення власних коштів і загального обсягу капіталу підприємства. На практиці прийнято вважати нормативне значення показника на рівні 70-80%, але не менше 50%, що передбачає забезпеченість позикових коштів власними, тобто, реалізувавши майно, сформоване з власних джерел фінансових ресурсів, підприємство зможе погасити свої зобов'язання, і чим вищий рівень показника, тим меншим є ризик і більшими можливості для залучення додаткових коштів для розширення діяльності (рис. 3).

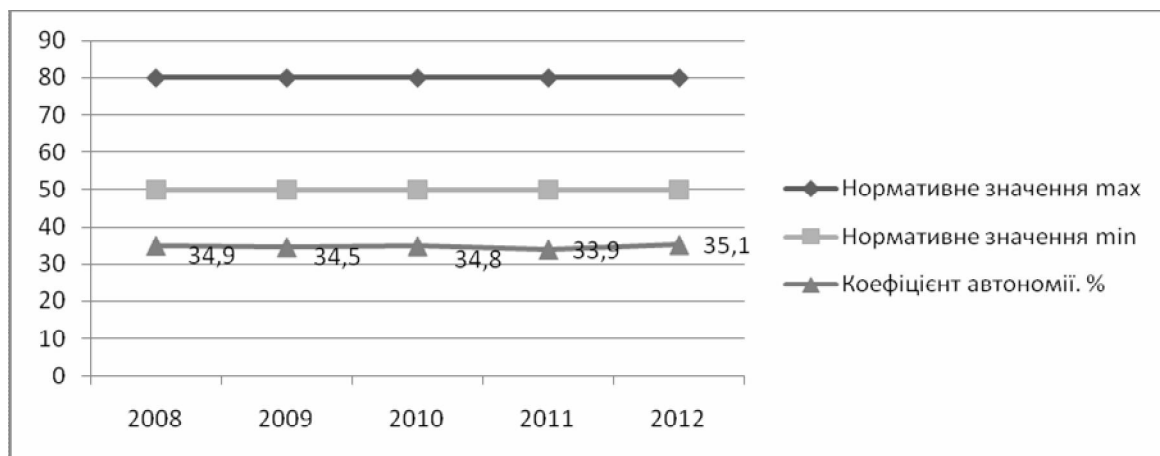

Рис. 3. Динаміка коефіцієнта автономії підприємств

Джерело: Побудовано автором за даними Державної служби статистики України [2]

Протягом 2008-2012 рр. значення коефіцієнта автономії не сягнуло мінімального рівня нормативу, зупинившись у 2012 р. на позначці 35,1%, у 2012 р. він зріс на 0,6% порівняно з 2008 р. та на 3,5% порівняно з 2011 р. У 2008-2009 рр. велику роль відіграли кризові явища в економіці. Таким чином, нині підприємства не в повній мірі забезпечені власними фінансовими ресурсами на мінімальному рівні. Однак необхідно брати до уваги галузеву приналежність підприємства в ході

аналізу, оскільки у підприємств, що мають високу частку необоротних активів у структурі майна (наприклад, машинобудівні підприємства), відповідно має бути і вищим значення коефіцієнта автономії, ніж у інших підприємств. Треба також враховувати обсяг наявних довгострокових позикових коштів та інші фактори, що впливають на ефективність діяльності підприємства.

Варто відзначити, що для оцінки рівня показника не слід забувати про види стратегій фінансування компаній. Так,

наприклад, при наданні керівництвом переваги агресивній стратегії фінансування підприємство буде акумулювати більше позикових ресурсів; відповідно зростає рівень ризику. Водночас, за умови розширення діяльності, освоєння нових ринків збуту товарів і, як наслідок, підвищення доходу від реалізації продукції, - низьке значення коефіцієнта автономії буде доцільно виправданим. За консервативної стратегії підприємство формуватиме вищі обсяги власних коштів. При цьому у довгостроковій перспективі підприємство з використанням постійно консервативної стратегії може бути приречене на жорстку конкуренцію з боку підприємства, що використовує агресивну стратегію.

У цілому на підприємствах враховують принципи організації фінансових ресурсів, призначення яких пов'язане із забезпеченням усіх сфер діяльності суб'єкта підприємництва необхідною величиною вартості, що включатиме достатність ресурсів у будь-який часовий період, пропорційність розподілу та пріоритет прибутковості при їх використанні [6]. Отримання позитивного фінансового результату діяльності 65% українських підприємств дозволяє за оптимістичними прогнозами розглядати частину їх фінансових ресурсів як додаткову базу для створення фонду доступного житла.

Отже, додатковими фінансовими джерелами житлових інвестицій можуть виступати амортизаційний фонд (на поновлення основних засобів виробництва) та чисті накопичення суб'єктів господарювання (прибуток підприємства) тощо. Практика залучення коштів підприємств для підтримки власних працівників у забезпеченні житлом була обов'язковою за радянських часів. Вона уже давно використовується в різних країнах та існує в Україні на великих підприємствах. Особливість механізму використання ресурсів підприємств полягає в застосуванні корпоративного кредитування, іпотеки або інших організаційних форм.

За варіантом корпоративного кредитування житло купується на ринку

житла підприємством з прийняттям його на баланс, можливий навіть варіант вибору житла саме працівником. Погашення наданої цільової позики проводиться працівником щомісячно або з будь-якою періодичністю за погодженням із підприємством, є 30-50% доходу сім'ї і триває до 10 років. Право власності на житло переходить до покупця у момент укладення договорів купівлі-продажу або після повної (часткової) оплати житла [1]. Можливе оформлення підприємством іпотеки житлової нерухомості під надану позику з поручительством, якщо рівень доходів незадовільний. Варто відзначити, що наведений механізм виключає поняття спеціальної вигоди у вигляді скасування відсотків за позику працівникові підприємством, відповідно, виключають і податок на доходи фізичних осіб, пов'язані з цією вигодою.

Варіант іпотеки поєднує триєдність вигоди з боку комерційного банку, підприємства і його співробітника. Механізм такий: підприємство укладає кредитну угоду (корпоративне кредитування) і може надавати своїм працівникам, що мають стаж роботи на підприємстві 2-5 років, а також достатній дохід, іпотеку на пільгових умовах [4]. Підприємство може сплачувати 50-70% нарахованих процентів за позику, і невключення сплачених відсотків до доходів, що підлягають 15%-ному оподаткуванню, є значним позитивним моментом, оскільки зменшується рівень кредитного навантаження на працівника. При обмеженості рівня доходів працівника підприємство може виступати поручителем у кредитній угоді.

На нашу думку, більшої ефективності можна досягти при одночасному залученні коштів працівника для сплати першого внеску в розмірі 10-30% вартості житла, що можливо накопичити з використанням депозитного інструменту, житлово-накопичувальних фондів тощо. При цьому варто відзначити, що дієвість даного варіанта можлива за умов захисту інтересів роботодавців і працівника в частині справедливості та правомірності сплати позики.

Унаслідок довгострокового періоду надання позики, а також створення сприятливої ефективної мотиваційної стратегії для працівників-професіоналів підприємство стає більш зацікавленим у виділенні частини коштів на придбання житла, створенні гідних соціальних умов, забезпечуючи при цьому більшу мотивацію співробітників до сумлінної праці, що буде своєрідним базисом у процвітанні самого підприємства.

Однак як для працівників, так і для підприємства виникають певні ризики, це кредитний ризик для компанії та ризик для працівників, пов'язаний з борговою залежністю від керівництва.

Третій варіант отримання нерухомості базується на переданні житла на умовах договору за прийнятною оплатою проживання, що включає сплату комунальних платежів або сплату оренди за житло, яке винаймає працівник, тобто надання цільової субсидії в розмірі 30-50% від вартості житла.

Четвертий варіант полягає в безкоштовному переданні житла працівникові-професіоналу, в якому найбільш зацікавлене керівництво. При цьому працівник має залишитися працювати в компанії. Впровадження механізму в практичне функціонування було зафіксовано у 2011 р. в Кривому Розі - введені в експлуатацію два нових житлових будинки на 285 квартир, які безкоштовно передавалися працівникам підприємства ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», що інвестувало в проект 63 млн. грн. і дотрималося реалізації умов колективного договору [7].

Оскільки вартість будівництва житла, придбання його для працівників потребує стабільного і достатнього надходження фінансових ресурсів підприємств, даний механізм має обмежений характер і є більш реальним для прибуткових і фінансово стійких великих та середніх за розмірами підприємств за умов державної підтримки щодо надання податкових пільг.

Статистичні дані столичного ринку нерухомості за серпень-вересень 2012 р., свідчать про незначні обсяги застосування наведених механізмів надання працівникам

житла з залученням коштів підприємств. Так, за рахунок коштів підприємств для працівників укладено приблизно 2% від загальної кількості угод купівлі-продажу квартир. Для порівняння, банківськими кредитами при придбанні житла на первинному та вторинному ринку користуються близько 3% і 10% відповідно [3]. На нашу думку, «резервним полем» (потенційна кількість підприємств, що може взяти участь у реалізації даного механізму) є 68,6% великих підприємств і 65% середніх, які отримали прибуток у 2013 р. в Україні.

Оскільки існують явні вигоди для підприємства, а саме: економія завдяки стабільності персоналу, підвищення продуктивності праці, реальна участь у соціальній відповідальності, можливість історичного відбиття назви підприємства на збудованій нерухомості та державна підтримка - підприємства мають у майбутньому розширити обсяги застосування цього механізму.

Висновки. Виходячи зі специфіки змісту категорії «фінансові ресурси підприємств», управління формуванням фінансових ресурсів має одночасно забезпечувати платоспроможність і дохідність підприємства та супроводжувати обрану керівництвом стратегію, а саме: збільшувати обсяг фінансових ресурсів для забезпечення постійної платоспроможності підприємства й підвищувати ефективність виробництва продукції шляхом їх раціонального використання. Рівень доступності джерел ресурсів виступає ключовим фактором у системі управління фінансовими ресурсами. Доступність джерел фінансових ресурсів для підприємств формує певну їх структуру, що залежить від стадії життєвого циклу, сфери діяльності, розміру підприємства, кон'юнктури ринку капіталу, рівня прийнятного ризику, використання виробничих потужностей тощо. Позичені та залучені фінансові ресурси становлять вагоме, проте не у повній мірі реалізоване джерело ресурсів. Найвпливовішими, на наш погляд, є використання факторингу та лізингу, застосування яких має менші витрати поряд з іншими ресурсами.

Управління формуванням фінансових ресурсів на підприємстві має включати:

- моніторинг формування власних, залучених та позичених фінансових ресурсів за декілька періодів;
- визначення планової потреби у фінансових ресурсах;
- оцінку вартості залучення капіталу з різних джерел;
- забезпечення максимального обсягу залучення за рахунок внутрішніх джерел, забезпечення необхідного та граничного обсягу залучення із зовнішніх джерел, а також оптимальне співвідношення ресурсів із внутрішніх та зовнішніх джерел;
- оцінку рівня витрат та прибутковості, автономності та самостійності після

використання зовнішніх чи внутрішніх джерел фінансових ресурсів.

Зазначені заходи дають змогу сформувати достатній обсяг фінансових ресурсів для безпосередньої виробничої діяльності, а також спрямувати частину нерозподіленого прибутку, вільних оборотних коштів, що утворюватимуться за рахунок ефективного управління витратами для населення доступним житлом. Попри незначні його обсяги, це може сприяти істотному підвищенню доступності житла для населення та стабільності трудового персоналу працівників у загальній сукупності комплексних дій різних інструментів фінансового механізму.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бардасова, Э.В. Исследование и сравнительный анализ моделей финансирования строительства жилья в Субъектах Российской Федерации / Э.В. Бардасова // Проблемы современной экономики. - 2007. - № 3 [Електронний ресурс]. - Режим доступа : <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=1537>.
2. Діяльність суб'єктів господарювання : архів 2008-2012 рр. // Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Как приобрести жилье за деньги работодателя / Сайт газеты «Экономические известия» [Електронний ресурс]. - Режим доступа : <http://markets.eizvestia.com/full/kak-priobresti-zhile-za-dengi-rabotodatelya>.
4. Корпоративная ипотека – кредитования в сфере приобретения жилья // Сайт информационного журнала «О кредите» [Електронний ресурс]. - Режим доступа : <http://ocredite.com/ipoteka/6-korporativnaya-ipoteka-programma-lgotnogo-kreditovaniya-v-sfere-priobreneniya-zhilya.html>.
5. Мигунов, А.А. Сущность и экономическое содержание финансовых ресурсов Мигунов А.А. // Корпоративное управление и инновационное развитие экономики Севера : Вестник Научно-исследовательского центра корпоративного права, управления и венчурного инвестирования Сыктывкарского государственного университета. - 2009.-№2.- С. 59-69. [Електронний ресурс] / - Режим доступу: <http://koet.syktu.ru/vestnik/2009/2009-2/6/6.htm/>.
6. Мельник, О. Особливості функціонування фінансових ресурсів в системі управління підприємством / О. Мельник // Галицький економічний вісник. - 2012. - № 3(36). - С. 108-116.
7. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»: підсумки 2011 року / Офіційний сайт ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.arcelormittal.com.ua/>.
8. Поддєрьогін, А.М. Фінанси підприємств : навч. посібник / А.М. Поддєрьогін. – 6-е вид., перероб. та допов. – К. : КНЕУ, 2006. – 522 с.
9. Фінанси : 2013 р. / Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

REFERENCES

1. *Bardasova, E.V.* Issledovanie i sravnitelnyiy analiz modeley finansirovaniya stroitelstva zhilya v Sub'ektah Rossiyskoy Federatsii / E.V. Bardasova // Problemyi sovremennoy ekonomiki. - 2007. - #3 [Elektronniy resurs]. - Rezhim dostupa: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=1537>.
2. Diial'nist' sub'iektiv hospodariuvannia: archiv 2008-2012 rr. // Officiynyi sait Derzhavnoji sluzhby Statistyky Ukrainy [Elektronniy resurs]. - Rezhim dostupu : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Kak priobresti zhil'e za den'gi rabotodatelja // Sait gazety The official site of gazety «Jekonomicheskie izvestija» [Elektronniy resurs]. - Rezhim dostupu <http://markets.eizvestia.com/full/kak-priobresti-zhile-za-dengi-rabotodatelya>.
4. Korporativnaya ipoteka – kreditovaniya v sfere priobreteniya zhilya // Sait informacionnogo zhurnala «O kredite» [Elektronniy resurs]. - Rezhim dostupa : <http://ocredite.com/ipoteka/6-korporativnaya-ipoteka-programma-lgotnogo-kreditovaniya-v-sfere-priobreteniya-zhilya.html>.
5. *Migunov, A.A.* Sushchnost' i ekonomycheskoe sodержanye fynansovykh resursov / Myhunov A.A. // Korporativnoe upravlenye i innovatsyonnoe razvitie ekonomiki Severa : Vestnyk Nauchno-issledovatel'skogo tsentra korporativnogo prava, upravlenija i venchurnogo investirovaniya Syktyvkarskogo gosudarstvennogo universiteta. - 2009.- #2.- S. 59-69. [Elektronnyj resurs]. - Rezhym dostupa : <http://koet.syktsu.ru/vestnik/2009/2009-2/6/6.htm/>:
6. *Melnyk, O.* Osoblivosti funktsionuvannya finansovih resursiv v sistemi upravlinnya pidpriemstvom / O.Melnyk // Galitskiy ekonomichniy visnyk. - 2012. - # 3(36). - S.108-116.
7. PAT «ArselorMittal Kriviy Rig»: pidsumki 2011 roku / Ofitsijnyj sait PAT «ArselorMittal Kriviy Rig» [Elektronniy resurs] - Rezhim dostupu: <http://www.arcelormittal.com.ua/>
8. *Podderogina, A.M.* Finansi pidpriemstv : navch. posibnik / A.M. Podderogin. – 6-e vyd., pererob. ta dopov. – K. : KNEU, 2006. – 522 s.
9. Finansy: 2013 r. / Officiynyi sait Derzhavnoji sluzhby Statistyky Ukrainy [Elektronniy resurs]. - Rezhim dostupu : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Стаття надійшла до редакції 15.10.2014